

SLOVO STAROSTY

Vážení občané, stavešáci současní i bývalí, zdravím Vás všechny na začátku nového roku 2011.

Uplynulý rok 2010 byl rokem volebním. Volili jste kandidáty do Poslanecké sněmovny, Senátu a do Zastupitelstva obce Stavěšice. Děkuji za sebe i za ostatní zvolené členy zastupitelstva naší obce za Vaše hlasy a slibuji za všechny, že budeme pracovat pro Vás, pro občany Stavěšic, naslouchat Vaším názorům a problémům a také je v rámci daných možností řešit.

V roce 2011 čeká naši obec jedna z největších investičních akcí v její dosavadní historii – stavba čistírny odpadních vod a kanalizace. V závěru roku 2010 obdržel Svazek obcí Strážovice a Stavěšice, který je investorem této akce, “pěkný vánoční dáreček“ - dotace od Ministerstva zemědělství a od Jihomoravského kraje v celkové výši 34,4 mil. Kč, tj. 75% finančního rozpočtu akce a tak se v nejbližším období letošního roku začne se stavbou. Čistírna bude stát před lesíkem a v obci bude částečně vybudována kanalizace, hlavně přivaděč k čistírně. Další podrobné informace se dočtete v části Zpravodaje – Informace pro občany.

Děkuji Vám za podporu obce při akcích kulturních, společenských i ostatních a přeji Vám v novém roce hodně zdraví, štěstí a osobní pohody ve Vašich rodinách a nám všem přeji, aby se nám dařilo udělat ze Stavěšic dědinku, ve které se dobře žije!

*Miroslav Fridrich
starosta*

Volby do zastupitelstva obce Stavěšice 15.-16.10.2010

Voleb se zúčastnilo 204 voličů, což je 70%. Byly postaveny 4 kandidátky: Stavěšáci I, Stavěšáci II, KDÚ-ČSL a Nezávislí za rozvoj obce. Do zastupitelstva obce byli zvoleni tito kandidáti, kteří následně na ustavujícím zasedání ZO dne 8.11.2010 zvolili starostu, místostarostu, finanční a kontrolní výbor.

Jméno a příjmení	Funkce	Strana	Hlasů
Miroslav FRIDRICH	starosta	SNK Stavěšáci I	124
Ing. Martin VAĐURA	místostarosta	SNK Stavěšáci II	86
Vladislava FLORIANOVÁ	člen fin. výboru	SNK Stavěšáci I	98
František VEČEŘA	člen kontr. výboru	SNK Stavěšáci I	77
Ladislav PANČOCHA	člen kontr. výboru	KDU-ČSL	42
Petr POLCR	předs. kontr. výboru	SNK Stavěšáci II	54
Zdeněk SLEZÁČEK	předs. fin. výboru	SNK Stavěšáci I	69
Luděk JAGOŠ	člen zastupitelstva	Nez. pro rozvoj obce	62
Jitka FRANKOVÁ	člen fin. výboru	Nez. pro rozvoj obce	57

ČINNOST OBECNÍHO ÚŘADU v r. 2010

Dětské hřiště

V průběhu jarních měsíců byly zahájeny práce na novém dětském hřišti za hasičkou. Práce byly přerušovány nepříznivým počasím a tak akce byla dokončena až v měsíci srpnu.

Celkové náklady byly ve výši 1,099 tis., z toho dotace z programu Leader činila 900 tis. Kč.

A protože větší část plochy byla oseta travou až v měsíci srpnu, bude hřiště otevřeno na jaře 2011.

Výměna oken v budově OÚ

V měsíci červenci byla provedena výměna oken v budově obecního úřadu a vyměněny nové vstupní dveře. Na tuto akci jsme dostali dotaci od Jihomoravského kraje z Programu obnovy venkova ve výši 120.000,- Kč, celkové náklady byly 300 tis. Kč.

Jednoduché pozemkové úpravy

V závěru roku byly dokončeny Jednoduché pozemkové úpravy, které byly realizovány z důvodu protipovodňové ochrany obce. Byly vytvořeny obecní pozemky, na kterých by měla být v rámci Plánu společných opatření postavena zařízení k zachycení a odvedení přívalových vod – v trati Od Nenkovska a Čtvrtě za kostelem.

Strážovice – Stavěšice, kanalizace a čistírna odpadních vod.

Na začátku roku bylo vydáno stavební povolení k této akci a byla vypracována žádost o dotaci na Ministerstvo zemědělství a na Jihomoravský kraj. Obě žádosti byly úspěšné a celkem Svazek obcí Strážovice a Stavěšice obdržel 34,4 mil. Kč., tj. 75% rozpočtu akce.

PLNĚNÍ ROZPOČTU ZA ROK 2009 ROZPOČET NA ROK 2010

Příjmy: (tis. Kč)	RO 2011
Sdílené daně (převody od fin. úřadu)	2 611,2
Popl. za vypouštění odpadních vod	37
Popl. za likvidaci domovního odpadu	166,5
Popl. za chráněné území	49
Poplatek ze psů	4
Poplatek z hrobů	4
Dotace	0
Pronájem pozemků	46
Pronájem majetku	24
Ostatní příjmy (přísp. na st. správu)	148
Prodej pozemků	0
Celkem příjmy	3 089,7

Výdaje: (tis. Kč)	RO 2011
Lesní hospodářství	22
Silnice	20
Dopravní obslužnost	18,6
Úhrady školám	247,5
Knihovna	14,2
Kulturní činnost	124,5
Veřejné osvětlení	71
Komunální služby a úz. rozvoj	543
Komunální odpad	228
Zastupitelstvo obce (odměny, poj. ,telef.	700
Platy zaměst. vč.poj.	183
Knihy, tiskopisy	15
Drobný majetek	15
Drobný majetek	50
Nákup materiálu	69,5
Elektřina, plyn, voda	176
Spotřeba pohonných hmot	15
Služby telefon., internet	37
Služby peněžních ústavů	20
Nákup ost. služeb	60
Opravy a udržování	70
Ostatní transfery, úhrady, činnosti	120,4
Rezerva (ČOV)	270
Celkem výdaje:	3 089,7

10. OBECNÍ PLES

V sobotu 30. ledna se konal v pořadí již 10. ročník obecního plesu ve Stavěšicích.

Letos byla rekordní návštěva - kolem 100 účastníků! O hudbu se postaral Martin Motýl s Erikou a Kubou Talašem a dokázali po celou dobu udržovat velmi dobrou atmosféru na tomto plese. V kuchyňce

bylo připraveno občerstvení, guláš a bufet. V úvodu starosta obce přivítal přítomné a popřál jim pěknou zábavu a hodně štěstí při losování tomboly. Poděkoval všem sponzorům tomboly, ve které bylo přes 70 výher, hlavní výhrou byl odšťavňovač a dalšími cenami el. lampa, DVD přehrávač, vysavač, sušička potravin, sele, kompost, baterka, dárkové balíčky a další zajímavé výhry.

V úvodu večera zazpíval stavěšický mužský sbor tři písničky – ne folklórní, ale z oblasti „popmusic“ – Halellujah, Marnivá sestřenice a Aj tak sme stále frajeri. Moc se „frajeři“ líbili.

Se svým tanečním uměním se představili manželé Kocourkovi, kterým vydatně konkuroval Lukáš Jevický.

Po celou dobu plesu panovala příjemná nálada a děkujeme všem,

kteří se letošního plesu zúčastnili.

O tombolu se postarali:

Obec Stavěšice, Trtík Stavěšice, Obec Nenkovice, Stavoservis Kyjov, Ekor Kyjov, Mirja Želetice, Zemagro Šardice a dále

Antonín a Pavla Kozákovi, Brázdovi, Floriánovi, Fridrichovi, Hanákovi, Jan a Dáša Polcrovi, Polcrovi Hejda, Kocourkovi, Večeřovi, Slezáčkovi, Mojmír Jandora, Michal Večeřa, Martin Vaďura, Jitka Franková, Luděk Jagoš, Crlíkovi, Pasekovi, Španělovi, Kepeňovi, Lužovi, Jan a Iva Šohajovi, Ondříškovi, Jana Kamencová, Jiří Ilčík, Viktorýnovi, Sudičtí – Kyjov, Mila Fukanová – Kyjov, Jožka Doležal – Kyjov.

Upřímné poděkování všem dárcům, všem účastníkům a zejména mladým !!!

Dětský karneval

Na sobotu 13. února připravilo zastupitelstvo obce Dětský karneval. Po 14.00 hodině starosta obce přivítal děti, jejich rodiče, babičky, dědečky a poděkoval dárcům do tomboly (Obec Stavěšice, Myslivecké sdružení, Menclovi, Slezáčkovi, Fridrichovi, Pasekovi, Večeřovi, Florianovi, Šohajovi, Mojmír Jandora, Jitka Franková, Tonda a Pavla Kozákovi, Roman a Renata Kozákovi, Kocourkovi, Polcrovi – Hejda, Marie Kozáková, Michal Večeřa, Jagošovi, Balajkovi, Crlíkovi a p. Marie Ševelová.)

Pak se organizace ujali PAT a MAT (Pavčina a Vladka Florianovi) a děti se pustily se zaujetím do soutěžních her. Všechno dění hudebně podpořoval Petr Florian.

Maskovaných dětí přišlo 27.

Beseda s důchodci

V neděli odpoledne od 15.00 hodin se konala ve společenské místnosti beseda s důchodci. V úvodu besedy starosta obce přivítal přítomné a seznámil je s tím, co se letos bude ve Stavěšicích dít. O letošní program se postaral mužský sbor. Nejprve zazpíval písničky písničkáře Karla Hašlera a v dalším bloku písničky v modernějším rytmu. Potom přítomné seniory seznámil starosta obce s dopisem Policie ČR, ve kterém jsou občané upozorněni na to, jak se mají chránit před podomními prodejci nebo podvodníky, kteří se vydávají za pracovníky určitých společností a vylákají s důvěřivých občanů peníze.

Po malém občerstvení pak chlapi zazpívali novou písničku „Ve stavěšském rybníku“, kterou otextoval p. Vojtěch Řihák ze Želetic a zhudebnil p. Antonín Orság z Kyjova. Na závěr si společně s důchodci zazpívali písně „Veselá je dědina“ a „Stráně kolem Stavěšic“.

Spokojení důchodci se rozcházeli po šesté hodině.

65. výročí osvobození Stavěšic

V neděli ráno 18. dubna v 8.00 hodin si občané Stavěšic připomněli rozhlavovou relací a položením věnců u pomníků padlých 65. výročí osvobození obce.

KROJOVANÉ HODY

Po svátku patrona kostelíka a obce sv. Floriána 4. května se konaly ve dnech 7. až 9. května krojované hody. V pátek po druhé hodině odjeli chlapi a mládež

pro máju do strážovského lesa. Po úspěšném pokácení vybraného modřínu a po převezení k hospodě se máj očistil od kůry a vršek se nadstavil smrčkem. Kolem šesté hodiny děvčata máj nazdobila a pak už zavelel Zbyněk Dobeš a začalo stavění máje. A když máj už stál, tak se kolem něj postavili chlapi z mužského sboru a zazpívali několik písniček.

Večer byla v hospodě u hřiště předhodová zábava, na které vyhrála hudební skupina Motýl a Erika, která má ve Stavěšicích hodně příznivců. Pobavit se přišlo přes 100 účastníků.

V sobotu 8. května už tradičně začínaly hody hodovou mší svatou v kapli

sv. Floriána. Před kostelíkem přivítal hodový průvod pan farář Josef Šedivý, předal potřebné informace a pozval všechny ke mši. Po skončení mše se krojování před kostelíkem vyfotili – krojovaných bylo 42 + 8 chlapů se sboru v zástěrách. A to už vyhrávali Nenkovjáci a po povolení hodů se průvod vydal na zvaní po dědině. A pěkné počasí bez deště opět zajistil náš patron sv. Florián.

Večerní zábava v hospodě u hřiště začínala ve 20 hodin a pobavit se přišlo téměř 100 platících + krojování. Se zpěvem verbuňků pomáhali krojovaným chlapi ze sboru, nenkovjáci pěkně vyhrávali a zpívali a tak se zábava pěkně rozběhla a končila před třetí hodinou.

V neděli dopoledne v 10.30 hodin byla v kapli sv. Floriána mše svatá za stavěšické rodáky. V neděli i v sobotu odpoledne bylo otevřeno místní muzeum, které navštívilo asi 40 hostů.

Pozn.: Velmi špatný přístup k hodovým tradicím předvedla skupina mladíků, kteří v sobotu ráno máj podřezali a kdyby se máj nezabezpečil, tak mohlo

dojít ke zranění kolemjdoucích nebo k roztržení telefonních kabelů!

HOŠI – TO SE NEDĚLÁ !

Zastupitelstvo obce děkuje všem krojovaným – mládeži i dětem za účast na hodech, děkuje maminkám a babičkám za přípravu krojů, paní Ševelové za chystání a oblékání krojovaných, mužskému sboru, děkuje občanům za finanční příspěvky a za pohoštění hodového průvodu!

Dětské rybářské závody

Na sobotu 19. června 2010 připravil Moravský rybářský svaz Ždánice na rybníku ve Stavěšicích Dětské rybářské závody. Od 7.00 hodin se registrovali soutěžící a od 8.00 hodin se začalo závodit. Soutěžilo 70 dětí, pro které byla připravena tombola. Pro děti i doprovod bylo připraveno občerstvení.

Košť vína

V neděli 4. července od 14.00 hodin se konal v hospodě u hřiště košť vína. K ochutnávce bylo připraveno 177 vzorků – 116 bílých, 7 rosé a 54 červených. V kulturním programu předvedly stavěšické ženy country tance, zazpíval mužský sbor a zahrála CM Babí lom. K jídlu byly klobásky a opékané selátko, které připravili Zbyněk Dobeš s Jožkou Rausem. I přes velké teplo byla účast velmi dobrá – platících bylo 140 a skoro všechno se vypilo a snědlo. Někteří „posilnění“ jedinci si pak přebytečnou energii vybíjeli. Končilo se kolem půlnoci.

Děkujeme vinařům za poskytnuté vzorky, členům přípravného výboru –

Michal Večeřa, Ing. Martin Vařura, František Večeřa, Radomír Víšek, Ing. Petr Paseka, Miroslav Fridrich, Jiří Ilčík – za přípravu koštu, stavěšickým ženám a mužskému sboru, CM Babí lom a hlavně všem, kteří přišli vzorky vín ochutnat!

Dětský den

Na pátek 30. července byl připraven dětský den při příležitosti dokončení dětského hřiště za hasičkou. Nejdříve si děti a rodiče prohlédli nové dětské hřiště a pak program dětského dne pokračoval pod přístřeškem u hospody, protože stále přeprchávalo. Děti soutěžily v různých dovednostních soutěžích, skákaly na trampolíně, manželé Šohajovi svezli děti na koníčkách a v závěru si v udírně opekly špekáčky.

Fotografování stavěšických krojů

Příští rok 2011 bude v Kyjově opět Slovácký rok a pro tuto příležitost se připravuje vydání knihy o krojích na kyjovsku. V této knize bude všech 43 obcí kyjovska. Fotograf pan Židlický stavěšické kroje fotil už při hodech, ale ještě potřeboval další snímky krojovaných a tak se v sobotu 4. září ve 13. hodin krojování sešli v kostelíku, kde se začalo s fotografováním. A pokud to dovolilo počasí, tak se fotilo venku u kostelíka a pak ještě se chlapi vyfotili v muzeu.

Děkujeme všem krojovaným za obětavý přístup k této akci, paní Ševelové za obětavou pomoc při přípravě krojů a při oblékání a i všem ostatním, kteří se podíleli na pěkné prezentaci Stavěšic v připravované knize.

Vánoční dílna

Na sobotní odpoledne 27.11.2010 připravily „stavěšické maminy“ pod vedením Renaty Kozákové vánoční dílnu. Do hasičky přišlo kolem 30 dětí i dospělých a vyráběli si s předem připravených materiálů výrobky s vánoční tematikou - vizovické pečivo, malování voskem, výroba svíček, přáníčka zdobené koření a jiné.

Byla to pěkná akce, organizátorkám moc děkujeme a těšíme se na příští rok!

Ochutnávka domácích pomazánek

4. prosince 2010 od 16.00 hodin se konala ochutnávka domácích pomazánek, kterou připravilo ZO a ženy kuchařinky. Hlavní organizátorka Vladka Floria-

nová oslovila stavěšické kuchařky, které letos připravily 65 vzorků. Ochutnat přišlo asi 60 gurmánů, kterým zpříjemňoval atmosféru DJ Petr Florian.

Zpívání koled

Ve čtvrtek před Štědrým dnem se sešli občané v sálu obecního domu ke společnému zpívání koled u vánočního stromku - borovičky ze stavěšického lesa. V úvodní části zazpíval mužský sbor tři vánoční koledy a potom smíšený sbor tři vánoční písně. Potom se ochutnávaly perníčky a svažené víno. Také děti zazpívaly koledy – děvčata Kozákovy a Monička Jarýnová.

Společné zpívání bylo zakončeno společným fotografováním.

Vánoční koncert CM Babí lom

V sobotu 25. prosince 2010 od 16.00 hodin začal v kapli sv. Floriána ve Stavěšicích vánoční koncert cimbálové muziky Babí lom. Zaplněná kaple odměňovala potleskem pěkné vystoupení cimbálky a jejich členů. Tři písně zazpíval také stavěšický smíšený sbor a v závěru si všichni zazpívali nejznámější vánoční koledy.

SILVESTR 2010

Poslední den v roce 2010 se přišlo do hasičky pobavit a přivítat nový rok 2011 na 60 účastníků, a dost bylo i mladých! Nálada byla skvělá, tancovalo se a zpívalo, o půlnoci se i trochu střílelo.

KNIHOVNA

Knihy se půjčují každé pondělí od 15.30 do 17.30 hod.. V roce 2010 bylo registrováno 26 čtenářů, z toho 7 dětí.

Bylo půjčeno 1071 knih, z toho 199 knih naučné literatury pro dospělé, 734 knih krásné literatury pro dospělé, 16 knih naučné literatury pro děti a 122 knih krásné literatury pro děti.

Každé dva měsíce nám okresní knihovna v Hodoníně zapůjčuje výměnný fond. Čtenáři tak mají možnost seznámit se a vybrat si ze 30 – 40 svazků nových zajímavých knih. Je to moc dobrá služba, protože tak máme možnost si za roční poplatek pro děti 10,- Kč za rok a pro dospělé 20,- Kč za rok vybrat opravdu ze široké nabídky knih.

Skauti naší farnosti

Na Štědrý den roznášely skautky Marie Novotná a Marie Nováková do domácností v naší obci Betlémské světlo.

OSTATNÍ UDÁLOSTI

Kolik napršelo v roce 2010:

měsíc:	mm:	celkem mm:	měsíc:	mm:	celkem mm:
leden	(20 cm sněhu)		červenec	201	576
únor	19	19	srpen	146	722
březen	14	33	září	56	778
duben	60	93	říjen	15	793
květen	180	273	listopad	32	825
červen	102	375	prosinec	cca 50 cm sněhu	

Přehled ročních srážek:

r. 2001 – 518 mm	r. 2004 – 391 mm	r. 2007 – 507 mm
r. 2002 – 552 mm	r. 2005 – 442 mm	r. 2008 – 451 mm
r. 2003 – 348 mm	r. 2006 – 510 mm	r. 2009 – 646 mm

Roční průměr za období 2001 – 2009: 485 mm.

Tříkrálová sbírka

Původní termín byl stanoven na sobotu 9. ledna, ale vzhledem k velkému náledí se obchůzka konala až v neděli 10. ledna. Ve Stavěšicích se vybralo 8.600,- Kč.

Farní dvorní slavnost Želetice

V sobotu 26. června se konala v Želeticích farní dvorní slavnost. Byla zahájena v 16.00 mší svatou, po které byla vysvěcena Lurdská kaplička (stojí mezi kostelem a farou). Pak už začala farní dvorní slavnost, do které se aktivně zapojili i stavěšáci. Ženy předvedly country tance a mužský sbor zazpíval 3 modernější písně a v dalším bloku písně Karla Hašlera. Také jsme podpořili tombolu, poskytli vzorky vín, koláčky a zákusky.

SPOLEČENSKÁ KRONIKA

V roce 2010 se narodila dvojčátka – David a Roman Damborští.

V roce 2010 zemřeli 3 občané:

Františka	VALIÁNOVÁ	zemřela ve věku 87 let
Jan	ZEMÁNEK	zemřel ve věku 86 let
Josef	SVOZIL	zemřel ve věku 90 let

K 31.12.2010 měly Stavěšice 364 obyvatel (průměrný věk 42 let) z toho 170 mužů (prům. věk 39 let) a 194 žen (prům. věk 44 let) .

JUBILANTI V ROCE 2011:

- 50 let: Jiří Valenta, Jan Šohaj, Pavel Florian
- 55 let: Jiřina Hübnerová, ing. Jana Kamencová, Božena Chromá,
Marie Machalová, Zdeňka Večeřová
- 60 let: Josef Novotný, Josef Machala, Josef Ondříšek, Marie Novotná,
Stanislav Chromý
- 65 let: Marie Kozáková, Františka Guryčová, Jan Vaďura, Jiří Franěk,
Marie Navrátilová
- 70 let: Veronika Hanáková, Libuše Otrubová, Miroslav Svršek
- 75 let: Jaroslav Valihrač, Marie Čermáková, Helena Rovnerová,
Františka Chytilová
- 80 let: Marie Polcrová
- 92 let : Františka Řihánková
- 93 let: Marie Duhajská – nejstarší občanka

60 let manželství – diamantová svatba

Ludmila a Vilém Doležalovi

Výkop sestřeleného letadla - Hruštičky

Dne 7.7. 1944 došlo k první velké letecké bitvě nad územím Moravy. Tento den v 6:30 vzlétlo z jihoitalských základen 555 amerických bombardérů doprovázených 352 stíhači na jejich ochranu. Tento svaz má za úkol bombardování rafinérií ve Slezsku. Proti nim za německou stranu vzlétá 35 dvoumotorových Bf-110, 28 jednomotorových Bf-109 G6 od skupiny JG 27, 34 Bf-109 G6 Maďarské skupiny „PUMA“, a konečně 25 Bf-109 G-6 od 1. Grupe/ JG 302 ze základny Gotzendorf pod velením hptm. Richarda Lewense. Nad územím Maďarska, západního Slovenska a jižní Moravy se odehrávají těžké letecké boje. Americká strana ztrácí 1 stíhací P-51 mustang, 2 bombardovací B-24 Liberator a jeden bombardovací B-17 G. Na německé straně je sestřeleno 9 Bf-109, 2 Bf-110 a jeden Fw-190. Po návratu na italskou základnu nárokuje velitel 317 stíhací squadrony major H.H. Green (stíhací eso s 18-ti sestřely) sestřelení 2 Bf-109.

Jedním z nich byl v 9:50 Bf-109 G-6 jenž pilotoval Hptm. Richard Lewens a jeho stroj dopadl na katastru obce Stavěšice. Sestřel proběhl nad katastrem obce Hovorany, pilotovi se podařilo vyskočit padákem a lehce zraněn byl odvezen německou sanitkou do vojenského lazaretu v Brně.

Svému osudu však tento zkušený stíhač neunikl, když byl zabit v souboji s americkými stíhači 22.8. 1944 poblíž Maďarského města Pápa. Hptm. Richard Lewens byl velitel (Gruppen komander) skupiny 1/ JG 302 sídlící na základně Gotzendorf v Rakousku.

Narodil se 16.8. 1918, zahynul 22.8. 1944 a je pochován ve městě Hamburg.

Dne 21.8. 2010 v 8:00 ráno po předchozím zaměření místa začíná výkop trosek Bf-109. Místo se nachází na katastru Stavěšic v polní trati „Hruštičky“. V horních vrstvách se nachází části plátna potahových křidélek a úlomky hliníkového plechu i s kamuflážními barvami. Ve větší hloubce nacházíme část podvozkové nohy, fragment pneumatiky s emblémem firmy „DUNLOP“. Hlína je promíchána fragmenty elektroinstalace, samosvorné gumy s nádrží a plechů. Dále jsou zde nálezy munice ráže 13 mm, a co je zajímavé i ráže 30 mm, podle čehož určujeme přesnou variantu „stavěšického messerschmitu“ na Bf-109 G-6/ U4.

Tato varianta měla 2 13-ti milimetrové kulometry před kabinou a 30 mm kanon MK-108 s 65-ti náboji střílející dutou hřídelí vrtule.

ZPRAVODAJ

Úplně dole jsou nalezeny fragmenty sedačky pilota s upínacími pásy a kniplot letadla.

Následně je pozemek uveden do původního stavu.

Tímto bych chtěl poděkovat p. Jiřímu Slováčkovi, p. Bronislavu Fridrichovi, p. Ing. Jaroslavu Bystrickému a mým spolupracovníkům.

Největší dík patří panu starostovi Miroslavu Fridrichovi za vstřícný přístup k letecké archeologii a historii obce Stavěšice.

Václav Remeš - Zborovice

Major Green
G-6/ U4

Messerschmit Bf-109

Výkopové práce a prohledávání místa dopadu letadla.

Lidové zvyky a strava našich předků

Lidové zvyky a obřadnosti byly upraveny za starodávna dle církevního roku a mnohé z nich pocházely ještě z doby pohanské.

Jakmile nadešel advent, odložili šohaji z klobouku voničky a kosárek. Přestaly všechny zábavy a veselosti. Každý den časně ráno, pokud bylo možno, šli všichni z domu do kostela na roráty. Po návratu z kostela dali lidé dobytku, poklidili v domě, na dvoře a šli ke snídani. V selském domě měli ke snídani po celý rok zasmaženou, česnekovou a sýrovou polévku, nebo mléko s chlebem, také pečené brambory, k nimž, bylo-li už po zabijačce, přidávala hospodyně škvarky, jelita nebo jitrnice. Při snídani dojídaly se zbytky od včerejška, čili „ohlídanecmi“. Káva v selských domech přišla na stůl teprve v 60. letech 19. století a to jenom v neděli, u chalupníků ještě později. O přástkách, kdy se přadlo konopí nebo len, dávala hospodyně na poslinek na navlhčení prstů přadlenám tzv. pučálku vařenou pepřicí posypanou pepřem, nebo vařenou mrkev a řepu. Také se podávalo sušené ovoce vařené, tzv. hloza. Louskala se dýňová jádra a žvýkaly se sušené dřinky. Turkyňová buchta byla po sklizni kukuřice žádanou pochoutkou.

Na Štědrý den měly hospodyně pilno. Pekly se koláče a buchty na svátky. Hospodář a čeládka chystala píci pro dobytek pro příští sváteční dny. Před štědrovečerní večeří dostali všichni po kousku chleba a med s česnekem, aby byli celý rok zdraví. K večeří byla čočková polévka, někde fazolová a krupičná kaše, k níž se přikusovaly přesňáky, totiž nekysané nemaštěné koláče, pečené na ohnisku nebo v troubě. I při pilné práci si všichni všimli na Štědrý den různých okolností. Například kdo první přijde do domu, zda mužský nebo ženská a podle toho se čekala od stelné krávy jalovička nebo býček. Dospělá domácí dcera při cestě pro polínka se zastavila u kurníku, kdo se jí ozve první. Ozval-li se kohout, těšila se, že dostane svobodného, ozvala-li se slepice, znamenalo to, že dostane vdovce. Již z večera rozléhala se osadou střelba na oslavu spasitelova narození, zvyk tento udržel se podnes. Ponocní se už zvečera vydali na koledu, na každém gruntě dostávali koláče, jako přídavek své službě. Také pastýř s rodinou za vytrubování před každým stavením a zpíváním koled, obdrželi od každé hospodyně koláče a nějaký groš. Na svatého Štěpána už od božího rána se ozývali koledníci a chudobné děti a žádný nebyl oslyšen. Na Štěpána odcházela mužská čeleď ze služby a nastupovala až na Nový rok. Děvečky odcházely na Nový rok a nastupovaly na Tři krále. Na

Tři krále chodili školáci po koledě a psali na dveře znamení a rok, vybírali do pokladničky. Když se jednou ptal katecheta v nenkovské škole žáků odkud přišli tři králové, všichni odpověděli, že ze Ždánic. Pak se ještě slavil den sv. Blažeje, kdy školní mládež různými říkankami navštěvovala stavení a vybírala na školní pomůcky a jídlo pro žáky a učitele.

Když po ostatkách nastal půst, chasa odložila voničky a kosárky a veškerý život na vesnici na sebe vzal přísnou tvářnost postní. Začalo pilno na polích a vinohradech. První kopačce ve vinohradech se říkalo „Postnice“. I při těžkých polních pracích se zachovávaly předepsané posty svědomitě. Jídlo se vůbec nemastilo, leda někde jen máslem nebo konopným olejem. V Archlebově se vařilo ve zvláštních hrncích, které nebyly nikdy zamaštěny. Půsty na velikonoční svatý týden byly všude velice přísné. Místo zvonění chodili školáci s hrkači a klepači přes celou dědinu. Boží hod velikonoční proběhl podle po staletí udržovaných zvyků, včetně pondělní šlaháčky. Po Velikonocích opět dědina ožila veselím a chutí do polních prací po kolikrát dlouhé zimě a půstech.

Výživa mládeže byla jednostranná po celý rok. Ke snídani bývala bílá nebo černá káva, čaj s houskou nebo chlebem. K obědu bývala zasmažená polévka, bramborová, kmínová, čočková a fazolová. V zimě bývalo po zabijačce masa dost v některých domech. Jinde jen hovězí nebo králíci v neděli. Na podzim jedli na větším hospodářství husy nebo kachny. Kuřata se většinou zpeněžila. Vajec užily děti většinou jen o Velikonocích po šlaháčce. Knedlíky s bílou křenovou nebo česnekovou omáčkou a vařené zelí bylo po celý rok. Také kapusta nebo mrkev bývala často na stole. V některých domech se nedostávalo dětem ani mléka. Neprodané se utlouklo na máslo a zpeněžilo. Z moučníků byly nejoblíbenější pečené koláče, buchty, beleše, lívance, erterpláky, vařené pery a netyje. Na ostatky se smažily koblihy, trdelníky a boží milosti. Někde považovali za marnivost a mls snědlo-li dítě rohlík sám, měl se k němu zakusovat alespoň chleba. Párky, uzenáče a slanečky byly pro děti lahůdkou. Na slazení se užíval hlavně cukr, někde cukerník, med se užíval hlavně jako lék. K přesnádávce ve škole měly dle rodinných poměrů chléb, rohlíky, buchty, někdy uzeniny, máslo, ale byly i takové, které neměly nic.

Z knih Kyjovsko a Ždánsko vybral Josef Jandora

INFORMACE PRO OBČANY

ČOV Strážovice – Stavěšice

Tato stavba zahrnuje čistírnu odpadních vod u lesíka, přivaděč ze Strážovic, ve Stavěšicích kanalizaci od hospody k čistírně, vedle potoka na bařině, na Hejdách (pod Balajkovým a u Polcrového).

Je navržena technologická linka čištění odpadních vod v sestavě mechanického a biologického čištění s kalovou koncovkou se strojním odvodněním kalu. Kapacita ČOV je navržena pro čištění odpadních vod produkovaných od 1 042 EO (ekvivalentních obyvatel). Navržená ČOV pracuje na principu nízkou zatěžované dlouhodobé aktivace s simultánní nitrifikací a denitrifikací s aerobní stabilizací kalu.

Po ukončení výstavby bude zahájen zkušební provoz v délce trvání 6-12 měsíců. Během zkušebního provozu budou odebrány a vyhodnocovány vzorky odpadních vod jak na přítoku, tak i na odtoku z ČOV dle nařízení vlády č. 229/2007 Sb. za účelem prokázání schopnosti čistírny plnit svoji funkci a přejít do trvalého provozu. Před zahájením zkušebního provozu musí být zajištěn dostatečný nátok splaškových vod na ČOV tak, aby tato byla schopna spolehlivého provozu. Navržená ČOV pracuje bezproblémově, pokud je na ni přivedeno min. 50 % návrhového znečištění. V našem případě to znamená přívod nepředčištěných splaškových vod od cca 550 obyvatel obcí Strážovice a Stavěšice.

Z tohoto důvodu bude nutné v obou obcích provést přepojení stávajících

ZPRÁVODAJ

septiků a vyřazení z provozu žump na vyvážení s přímým napojením produ-
kovaných odpadních vod na stokovou síť a následně na ČOV.

(Likvidaci odpadních vod formou žump na vyvážení řeší § 38 odst. 6 zákona
č. 254/2001 Sb. vodní zákon, v platném znění. Vypouštění odpadních vod do
stokové sítě § 3 odst. 8 a § 18 odst. 4 zákona č. 274/2001 Sb. o vodovodech a
kanalizacích pro veřejnou potřebu.)

Ing. Jaroslav Bystřický
Artésia, s.r.o. Kyjov

Miroslav Fridrich
předseda SO Strážovice a Stavěšice

INFORMACE PRO OBČANY

POŠTA STRÁŽOVICE: Po., Stř.: 8.00-11.00 14.30-16.30 hod.
(tel. 518622129) Út., Čt., Pá.: 8.00-11.00 14.00-15.30 hod.

ZDRAVOTNÍ STŘEDISKO NENKOVICE:
(tel. 518622622) Úterý: 7.00 – 11.00 hod.
Středa a pátek: 12.00 – 16.15 hod.

JEDNOTA STAVĚŠICE: Pondělí: 6.00 – 9.30 hod.
(tel. 518622146) Úterý až pátek: 6.00–12.00 14.00–17.00 hod.
Sobota: 6.00 – 11.00 hod.

HOSTINEC U HRÍŠTĚ: Po., Stř., Čt.: 14.00 – 21.00 hod.
(mob. 608777205) Pátek: 14.00 – 22.00 hod.
Sobota: 14.00 – 23.00 hod.
Neděle: 14.00 – 22.00 hod.

MŠE – KAPLE SV. FLORIÁNA:
(mob. 603812867) Neděle 1x za 14 dnů – 7.00 hod.
Středa (po neděli, kdy je mše): 17.00 h. /zimní čas/
18.00 h. /letní čas/

ODJEZDY AUTOBUSU: (platí do 10.12.2011) – prac. dny:
Směr Kyjov: 4,59 5,19 5,59 6,19 6,49 7,19 7,49 8,49 9,49 10,49 11,49
13,19 13,49 14,49 15,19 15,49 16,19 16,49 17,19 17,49 18,49 19,49 21,19
22,39 23,49
So+Ne: 5,19 7,49 12,49 16,49 19,49 21,19 23,49

Prac. dny:

Směr Brno: 4,10 4,40 5,10 5,40 6,10 6,30 6,40 7,10 9,10 11,10 12,10 13,10
14,10 14,40 15,10 15,40 16,10 17,10 17,30 18,10 18,40 20,10 21,20 22,40
SO+Ne: 4,10 6,40 12,10 14,40 18,40 20,40 22,40

VÁNOČNÍ ROMANCE

Životní příběh pana Dimitrije Porady (nar. v r. 1922, zemřel 17.7.1995), jehož manželka Jiřina, roz. Výoralová (nar. 9.2.1925) žila ve Stavěšicích v čp. II (bývalá hospoda) a v r. 1935 se přestěhovala do Prahy. Poradovi, pokud jim to zdraví dovozovalo, rádi navštěvovali Stavěšice.

Článek z časopisu Národní osvobození č. 18 (5.9.1995)

Přežil ten, kdo měl štěstí ...

Jsou různá jubilea. Některá se mohutně slaví, jiná jen tiše připomínají. Jedno takové kulaté přimělo k životnímu vzpomínání Dimitrije Poradu z Bystřice pod Hostýnem.

„Píši dnes trochu pesimisticky, což nebývá mým zvykem. Způsobilo to zřejmě mé výročí: počátkem jara tomu bylo 50 let, co jsem byl na frontě raněn. Bylo mi tehdy necelých 22 let... A tak není divu, že člověk více vzpomíná. Také přicházející stáří a starost, co bude dál, tomu pesimismu napomáhá.

Nikdy nikomu jsem o tom nevyprávěl, natož abych o tom psal. Víím, že zdraví to nemohou nikdy plně pochopit; teď jsem se rozepsal prvně o trochu víc, neboť víím, že podobně postižení vše chápou jinak.

Než jsem vstoupil do naší vojenské jednotky v Buzuluk koncem roku 1942, byl jsem po třicet měsíců vězněn v sovětských věznicích a pobýval jsem na nucených dřinách v koncentračních táborech za nepředstavitelných a veskrze nelidských podmínek na Sibiři – a to nejen proto, že jsem s kamarády překročil sovětské hranice, které nám tehdy byly nejbližší. Že utíkáme před zatčením okupanty a že chceme bojovat za osvobození své země, to tam vůbec nebrali na vědomí.

Jen díky prezidentu Benešovi, který se za nás v lágrech zasadil u sovětské vlády, jsme byli posléze propuštěni a mohli jsme vstoupit do československé jednotky. Nejspíše jsme tím unikli jisté smrti z vysílení nesmírně těžkou prací až při čtyřiceti stupňových mrazech a nedostatečné stravě, kterou obvykle byla vodová polévka a nevelký kus chleba; jeho velikost se každému odměřovala podle toho, jak plnil velmi těžkou normu.

Z lágrů osvobozených nás bylo mnoho, co jsme pak tvořili hlavní část naší jednotky, mnoho lidí však v těch sibiřských táborech zahynulo. To se však na veřejnost nedostalo, neboť kdo vše prožil a přežil, tak raději mlčí.

Ale vás asi bude víc zajímat můj osud po úrazu. Stalo se, že při bojové

akci naší tankové jednotky koncem února roku 1944 naše vozidlo najelo na protitankovou minu a já jsem byl výbuchem vymrštěn na zmrzlou zem. A rázem jsem měl zlomené obratle Th 12 a L 1 s následným těžkým poraněním míchy. Potřeboval jsem okamžitý převoz (nejlépe letadlem) do týlu na odborný lékařský zákrok, aby se co nejdřív předešlo následkům.

Rozbité silnice vlastně jako by neexistovaly, a tak jsem byl nouzově převážen z jedné polní ošetřovny do druhé – nákladním autem, na saních, koňským povozem, kde jsem byl nahý zabalen jen do přikrývky a přivázaný provazem k prknu, na němž jsem ležel. Když jsem byl konečně asi za tři týdny převezen k železniční stanici a naložen do nákladního vlaku jen na slámu na podlaze, uvízl vlak po ujetí několika kilometrů širou pustinou v závějích. Tehdy mi omrzly nohy, ale ještě jsem se občas z bezvědomí probíral.

Než jsem se dostal do polní nemocnice v Žitomiru a než jsem byl „vytříděn“, kam vlastně povahou svého zranění patřím, už jsem byl proležen na křížové kosti a na patách. Tam mě konečně poprvé operovali ve snaze uvolnit míchu, která byla přiskřípnuta zlomenými obratli. Bylo to však marné, neboť mi páteř křivě srostla a mícha byla přes ten srůst napnuta jako struna přes kobyliku houslí. Při této operaci mi ale nařízli míšní blánu, takže nemohli zastavit vytékání míšního moku. Nacpali tam tedy tampóny a ránu zašili (!)

Až po převozu ze Žitomiru opět jen nákladním vlakem až do Baku pod Kavkazem (ten nekonečný převoz trval 3 týdny) mi tam zjistili, že mám výduť na místě sešívání po operaci. Při punkci zjistili velké množství hnisu, a tak opět ránu otevřeli a čistili, ale na zašité tampóny nepřišli! A tak se to opakovalo ještě několikrát, než lékařka zachytila při čištění rány nitku, která jí prozradila, že mezi obratli je zarostlá gáza... Následovala další operace, při níž byla opět narušena míšní blána: znovu ubývání mozkomíšního moku, zápal mozkových blan, velké horečky, bezvědomí.

Penicilin tehdy ještě nebyl, takže vydržel a přežil ten, kdo měl štěstí. Nu, a já ho měl. Snad i proto, že jsem byl sportovně založen s maximální vůlí přežít, vše překonat, i když zůstala půlka těla ochrnutá s úplnou atrofií svalstva obou nohou.

Ke konci roku 1945 jsem požádal naše velvyslanectví v Moskvě, aby zařídili můj převoz do Prahy do Ústřední vojenské nemocnice ve Střešovicích, kam jsem se vlakem po měsíčním cestování v doprovodu ruského vojáka přece jen šťastně dostal. Zde mne znovu operoval pan profesor Zahradníček ve snaze uvolnit míchu, ale bohužel opět bezúspěšně. A tak jsem byl v roce

1948 z vojenské nemocnice propuštěn jako nevyléčitelný už jen do domácího ošetřování.

Začali jsme s manželkou – s níž jsem se poznal během pobytu v nemocnici – ve velmi nesnadných podmínkách. Nebyly vozíky, nebyl byt a já víc stonal, než byl zdravotně „pohromadě“ (v té době jsem vážil 47 kilogramů). Snažil jsem se sám a pak i s manželkou pravidelně cvičit, žel kromě ní mi nikdo jiný pomocnou ruku nepodal. Můj fyzický stav se postupně zlepšoval a stabilizoval, i když ochrnutí se samozřejmě už nelepšilo a já zůstal odkázán na dosti primitivní vozík. Lepší tehdy nebyly!

Asi po 10 letech jsem konečně začal cvičit chůzi v podpůrných přístrojích a za pomoci francouzských berlí. Má pohyblivost se přece jen trochu zlepšila. Byl jsem mnohokrát v lázních i v rehabilitačním ústavu v Kladrubech u Vlašimi, kde se divili, co všechno jsem zakusil a dokázal.

Na základě pokroků v chůzi v podpůrných přístrojích jsem si pořídil „šestistovku“ fiata a tím se můj (naš) život úplně změnil: jezdili jsme stanovat do Vysokých Tater, plavat na Vranovskou přehradu, celý svět – alespoň ten československý byl otevřen!

Ale to bylo... Nyní se následkem stáří hlásí různé potíže, a tak podpůrné přístroje už delší dobu nepoužívám. Už mám ztrhané ruce a je pro mne problém dostat se na vozík, do vany nebo ven, už dost zřídka do auta jen pro nutné nákupy.

Máme dvoupokojový byt v paneláku na sídlišti na okraji města, blízko je lesopark, kam rád zajíždím na vozíku. Bydlíme v posledním 7. patře, takže se můžeme těšit z krásného výhledu na široké panoráma až po Draňanskou vysočinu. Výjezd z domu zvládám zadním vchodem ze suterénu, kam se dostanu výtahem, který ale není dostatečně prostorný na mechanický vozík o normálních rozměrech (o elektrickém ani nemluvě). A tak mám k dispozici starší menší vozík, abych se na něm dostal do koupelny, do výtahu... Jdu-li ven, musím si z něj přesednout na elektrický vozík, který zůstává v kočárkárně.

Zdejší zdravotnické středisko se nachází v poschodí, takže se tam nyní nedostanu. Dříve, když jsem byl mladší a zdatnější, jsem to nahoru „vydřel“ v aparátech, ale nedávno mně tam nesli i s vozíkem tři muži, které jsem si musel sehnat.

Pokud byla manželka zdravá, tak se všechny potíže plynoucí z mého handicapu snáze překonávaly. Ale teď už i ona sama potřebuje pomoci, a poněvadž už nemáme nikoho blízkého z rodiny, tak to zvládáme, jak se dá.

ZPRAVODAJ

Co dodat k mému životu? Asi už jen to, že největší „chyba“ byla v tom, že se člověk narodí na nešťastném místě a v nešťastnou dobu. Pak i celý život podle toho vypadá.

Ale zároveň je pravdou, že silnou vůlí a s pomocí blízkých osob se dají mnohé těžkosti znovu a znovu překonávat. Nutno brát život tak, jak jde. A nutno – to zvláště připomínám – co nejvíce spoléhat sám na sebe !!!

Z dopisů DIMITRIJE PORADY převzal a trochu na sebe návazně poskládal OLDŘICH ERBEN

